

Klimaatakkoordprogramma Oldenzaal 2025 -2030

Samen werken aan een duurzame stad

februari 2025

Voorwoord

Samen werken aan een toekomstbestendig Oldenzaal

Klimaatverandering is een uitdaging die ons allemaal raakt. We merken het aan warmere zomers, periodes van droogte en hevige regenbuien. Als gemeente Oldenzaal willen we hierop inspelen door onze leefomgeving slimmer in te richten en maatregelen te nemen die de impact van klimaatverandering beperken.

Dit klimaatakkoordprogramma laat zien hoe we dit aanpakken. Het is gebaseerd op de ambities uit het raadsprogramma 2022-2026 en bouwt voort op eerdere plannen. Hierin beschrijven we hoe Oldenzaal zich tot 2030 inzet voor een duurzame toekomst.

Klimaatverandering is merkbaar voor iedereen

De aarde warmt op en dat brengt grote veranderingen met zich mee. Hoewel we de opwarming niet volledig kunnen stoppen, kunnen we deze wel vertragen door wereldwijd maatregelen te nemen. Een belangrijke stap hierin is het verminderen van de uitstoot van CO₂ en andere broeikasgassen. De energietransitie speelt hierbij een grote en belangrijke rol. Door slimmer om te gaan met energie en duurzame alternatieven te gebruiken, kunnen we samen bijdragen aan een beter klimaat.

Samen zorgen we voor een duurzame stad

Met dit klimaatakkoordprogramma laten we zien welke stappen we al hebben gezet en hoe we verder gaan. We richten ons op het opwekken van duurzame energie, beter geïsoleerde woningen en schoner vervoer. Daarbij kijken we naar (koppel)kansen en win-win situaties en beschrijven we de rol van de gemeente. We weten dat dit geen eenvoudige opgave is, maar juist daarom is het belangrijk dat we dit samen oppakken. Inwoners, ondernemers, verenigingen en partners in de regio: iedereen kan een bijdrage leveren. Als gemeente helpen we door kennis te delen, subsidies inzichtelijk te maken en ondersteuning te bieden. We moedigen inwoners aan om met ideeën te komen en mee te denken over de energietransitie in Oldenzaal.

Alleen samen maken we het verschil en zorgen we voor een leefbare en duurzame stad, nu en in de toekomst. Doet u mee?

Murat Yildirim
Wethouder Duurzaamheid

Inhoudsopgave

Voorwoord	<u>2</u>
1. Klimaatakkoordprogramma Oldenzaal	<u>4</u>
2. Uitgangspunten	<u>7</u>
3. Kaders	<u>9</u>
4. Gebouwde omgeving	<u>10</u>
5. Elektriciteit	<u>12</u>
6. Duurzame mobiliteit	<u>15</u>
7. Tot slot	<u>18</u>
8. Begrippen en bronnenlijst	<u>19</u>

1. Klimaatakkoordprogramma Oldenzaal

Verduurzamen van de leefomgeving

Nederland zet stevig in om een leefbare omgeving te behouden door uitvoering te geven aan het Nationaal Klimaatakkoord en daaraan gekoppelde programma's. Gemeenten vervullen een cruciale rol in het verduurzamen van de leefomgeving. Zij hebben een opgave om de gebouwde omgeving aardgasvrij te maken, energiebesparing te stimuleren en vraag en aanbod van duurzaam opgewekte energie lokaal samen te brengen. Deze opgave dwingt gemeenten om na te denken over bijvoorbeeld de impact van een 'verbouwing' van het energiesysteem en de ontwikkeling van lokale warmtenetten. Dit doen wij in Oldenzaal door inwoners, bedrijven en organisaties mee te nemen in de veranderingen die op ons af komen.

Bijdrage Oldenzaal aan klimaatdoelen

In dit Klimaatakkoordprogramma vertalen wij de opgaven uit het Nationaal Klimaatakkoord om te komen tot een toekomstbestendig energielandschap naar ambities voor Oldenzaal. Om nieuwe initiatieven en projecten te kunnen aanjagen, hechten wij veel waarde aan samenwerking met lokale stakeholders, zodat de inzet en ondersteuning vanuit de gemeente zo zorgvuldig mogelijk geprioriteerd wordt. Wij volgen daarvoor zelf alle ontwikkelingen in de energietransitie die betrekking hebben op energiebesparing, duurzame opwek en opslag, duurzame warmte en duurzame mobiliteit.

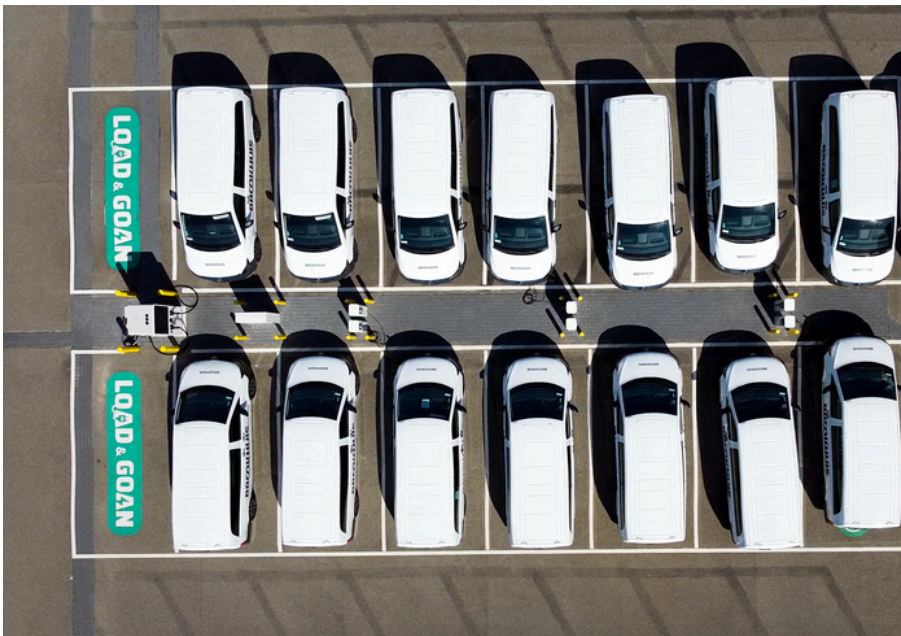
Klimaatakkoordprogramma Oldenzaal

Het programma dat nu voorligt is ambitieus, maar we beginnen zeker niet vanaf nul. In de afgelopen jaren is vanuit verschillende programma's al invulling gegeven aan het aanjagen en opstarten van projecten. Bij de pijlers die we in dit Klimaatakkoordprogramma beschrijven, geven we een korte terugblik op de projecten die al gerealiseerd en opgestart zijn. We hebben inmiddels geleerd dat we onze plannen alleen kunnen waarmaken als we dit samen doen met stakeholders. Luisteren naar onze lokale

stakeholders (inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties) helpt ons om zorgvuldige keuzes te kunnen maken over waar we onze mensen en middelen voor inzetten.

Bij de ontwikkeling van nieuwe initiatieven is ons uitgangspunt dat deze alternatieven haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar zijn; voor onze gemeente en zeker voor onze inwoners. Ons doel is om samen een bijdrage te leveren aan het realiseren van de doelstellingen in dit Klimaatakkoordprogramma.

Nu aan de slag met het energielandschap van de toekomst

Op dit moment wordt samen met de provincie gewerkt aan een Energievisie waarin de landelijke opgave vanuit het Klimaatakkoord (inmiddels Klimaatwet) wordt vertaald naar de betekenis voor het energiesysteem. De opgave is om in 2050 volledig CO₂-neutraal te zijn.

Om klimaatneutraal te zijn, moet het energiesysteem in Overijssel, en dus ook in Oldenzaal, overgaan op hernieuwbare energievormen, zoals duurzaam opgewekte elektriciteit, waterstof, warmte, groene gasen en groene brandstoffen. Om een nieuw energiesysteem te ontwikkelen hebben we minder dan 30 jaar de tijd. We moeten daarom nú al keuzes maken. Die keuzes hebben bovenlokale impact en de provincie heeft daarom een regierol bij de ontwikkeling van de nieuwe energie-infrastructuur.

Nu al nadenken over het energielandschap van Oldenzaal in 2050 betekent ook dat we rekening moeten houden met een aantal onzekerheden over toekomstige vraag, technologische ontwikkelingen en mogelijke verandering in Europees en nationaal beleid. Daarom hebben we de leidende principes van de provinciale Energievisie als basis genomen om te komen tot een vergezicht van het energielandschap in Oldenzaal in 2050.

Deze leidende principes zijn als volgt geformuleerd:

- Het energiesysteem van de toekomst is robuust genoeg om onvoorziene ontwikkelingen op te vangen.
- Lokale kansen om van duurzame energie te profiteren worden benut.
- Duidelijke keuzes maken om voortgang in de energietransitie te borgen en iedereen daaraan kan bijdragen.
- De beschikbare ruimte wordt optimaal benut (waar mogelijk zuinig en multifunctioneel).

We hebben alle raads- en forumleden uitgenodigd voor een werksessie waarin is stilgestaan bij het ontwikkelpotentieel voor Oldenzaal. De input vanuit deze werksessie is meegenomen in een toekomstbeeld van hoe het energielandschap in Oldenzaal er in 2050 uit zou kunnen zien.

Speerpunten energielandschap Oldenzaal in 2050.

- Stimuleren biogasinitiatieven
- Energie uit bodem en van industrie
- Zon op dak
- Zonnecarports
- Erfmolens
- Buurtbatterij/energieopslag
- Energie uit waterkracht en rioolwater
- Duurzaam lokaal vervoer
- Deelvervoer
- Uitbreiden laadinfra

2. Uitgangspunten

Terugdringen: wat je niet verbruikt, hoef je ook niet op te wekken

Als het gaat om de klimaatopgave, zijn de grootste uitdagingen (1) het energieneutraal en aardgasvrij maken van wijken en (2) 100% van de benodigde energie opwekken met duurzame bronnen. Het beschikbaar hebben van voldoende energie voor nu en in de toekomst begint bij energiebesparing. De gemeente stimuleert en faciliteert de inwoners bij het verduurzamen van hun woning. Ook stimuleert de gemeente het bewust en anders omgaan met energie en grondstoffen, met als doel het verbruik van energie en materialen terug te dringen (circulaire economie).

Aanpassen

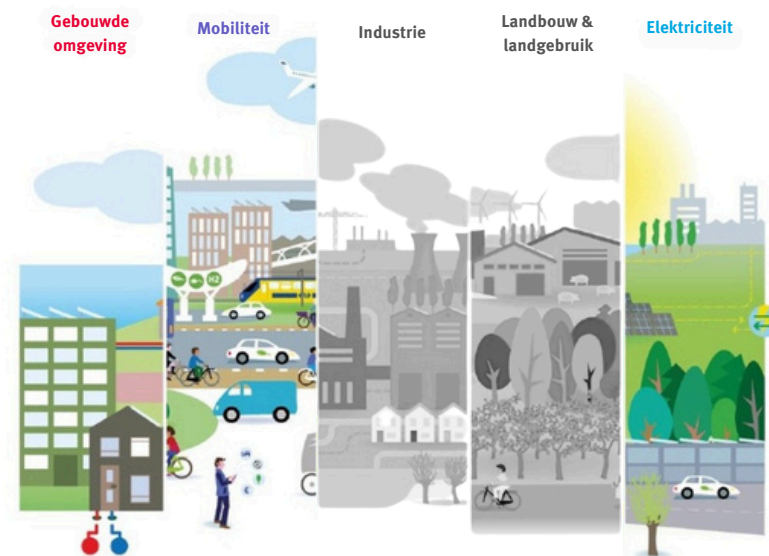
Onze leefomgeving verandert en dit vraagt van ons allemaal dat we ons aanpassen aan die nieuwe omgeving. We moeten nu inzetten op toekomstbestendige oplossingen die haalbaar en betaalbaar zijn, de kwaliteit van onze leefomgeving versterken en acceptabel zijn voor onze inwoners. De gemeente neemt daarin haar verantwoordelijkheid en neemt deze uitgangspunten mee bij de uitwerking van lokale plannen. Wij kunnen dit niet alleen en zoeken daarom actief naar initiatiefnemers en belanghebbenden die het verschil kunnen en willen maken.

Als gemeente het goede voorbeeld geven

Als gemeente hebben wij een voorbeeldfunctie als het gaat om de verduurzaming van de openbare ruimte en onze eigen organisatie. We zetten ons ervoor in om de doelen uit het Klimaatakkoord op een realistische manier te behalen. Voor de pijlers van het Klimaatakkoord, die zijn opgenomen in de routekaart van de VNG, concretiseren wij in dit Klimaatakkoordprogramma onze ambities tot aan 2030.

Dit betekent dat wij opgavegericht gaan werken en de samenwerking opzoeken om als gemeente een substantiële bijdrage te kunnen leveren aan de doelstellingen uit het Nationaal Klimaatakkoord.

Wij geven het goede voorbeeld door als geloofwaardige samenwerkingspartner ook zelf duurzaam te handelen. Als gemeente zetten wij al flinke stappen in het duurzaam beheer van de openbare ruimte en de verduurzaming van ons vastgoed en materieel (o.a. wagenpark). In 2024 hebben wij onze CO₂-footprint laten vaststellen. Vanaf nu gaan we jaarlijks het effect van onze maatregelen op de CO₂-footprint monitoren.

Actieve rol met focus

Als gemeente geven wij het goede voorbeeld en richten wij ons op versnellen en aanjagen. Hierdoor lopen we ook tegen belemmeringen aan. Dit vraagt om het aanbrengen van focus, zodat we op het juiste moment met de juiste middelen een nieuwe balans laten ontstaan. Zo ontstaat een omgeving waarin wij en toekomstige generaties kunnen leven, werken en recreëren. In dit Klimaatakkoordprogramma beschrijven wij hoe de gemeente Oldenzaal focus aanbrengt op de pijlers Gebouwde Omgeving, Duurzame mobiliteit en Elektriciteit (zie afbeelding op de vorige pagina). Uiteraard blijven wij de ontwikkelingen binnen de transitiepaden Klimaat & Water en Circulaire Economie volgen om te borgen dat we zoveel mogelijk synergie creëren bij het ontwikkelen van nieuwe initiatieven.

Communicatie gericht op bewustwording en gedragsverandering

Om tot bewustwording en gedragsverandering te komen is communicatie over duurzaamheid cruciaal. De gemeente geeft hier invulling aan door inwoners en andere stakeholders met gerichte communicatie te inspireren om concreet aan de slag te gaan met verduurzaming binnen de eigen woon- en werkomgeving, passend bij de individuele financiële situatie. Dit vraagt toegankelijke en bruikbare informatie om de juiste keuzes te kunnen maken. We zetten hiervoor verschillende instrumenten in, zoals campagnes en projectgerichte communicatie. Voor individueel advies hebben we een energieloket voor inwoners. In 2025 gaan we dit uitbreiden met advies aan huis voor inwoners en een energieloket voor bedrijven.

Luisteren naar de volgende generatie

De energietransitie heeft als doel een toekomstbestendige leefomgeving te creëren voor de volgende generatie. De gemeente betreft deze generatie bij de energietransitie door gastcolleges te geven, maar ook door leerlingen mee te laten denken over hoe deze nieuwe leefomgeving eruit zou moeten zien. Onze jeugdraad gaat hier in de toekomst ook een steeds grotere rol in spelen en wordt actief betrokken bij de uitvoering van de ambities die zijn vastgelegd in dit Klimaatakkoordprogramma.

Haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar voor iedereen

Geld is niet de enige waarde die bijdraagt aan verduurzaming, maar is wel een belangrijk aspect. Bij verduurzamen moet je meestal eerst investeren om het resultaat in energiebesparing terug te zien. Wij helpen inwoners met externe financiering (subsidies en leningen) en bedrijven met passende financieringsinstrumenten (o.a. cofinanciering en regiodeals) om de transitie verder aan te jagen en innovaties te stimuleren. Bij het vaststellen van het raadsprogramma 2022-2026 zijn tevens middelen gereserveerd in de reserve Duurzaamheid om een financiële bijdrage te kunnen leveren aan de realisatie van lokale projecten.

"De stad leefbaar houden voor de toekomst doen we samen!"

Participatie

Per transitie en activiteit kan de wijze van samenwerking -en de rol van de gemeente daarin- verschillen. Oldenzaal vindt het belangrijk dat iedereen die dit wil de kans krijgt om te participeren en geeft daar op twee manieren invulling aan; volgens de kaders van de omgevingswet en met maatwerkoplossingen.

- Volgens de omgevingswet: de gemeente geeft in het omgevingsplan aan hoe een participatietraject eruit ziet en hoe inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding worden betrokken.
- Maatwerk: voor de ontwikkeling van lokale initiatieven nodigen wij iedereen uit om ideeën en initiatieven te delen en met ons hierover in gesprek te gaan. Kansrijke initiatieven helpen we graag realiseren, als deze een bijdrage leveren aan het realiseren van onze transitiedoelen.

3. Kaders

Zoals eerder aangegeven, willen we focus aanbrengen in de ambities van de gemeente. Onderstaande kaders zijn bepalend voor deze focus en vormen de basis voor de uitwerking van dit Klimaatakkoordprogramma voor de gemeente Oldenzaal:

- We volgen de routekaart van de VNG.
- We werken samen met inwoners, bedrijven, belanghebbenden en de regio.
- We benutten zoveel mogelijk koppelkansen.

We volgen de routekaart van de VNG

Bij het ondertekenen van het Nationaal Klimaatakkoord in 2019 heeft de VNG randvoorwaarden gesteld, die ervoor moeten zorgen dat gemeenten zo effectief mogelijk kunnen bijdragen aan de klimaatopgave. Sindsdien heeft het klimaatbeleid forse ontwikkelingen doorgemaakt. Ten eerste zijn veel afspraken uit het Klimaatakkoord verder uitgewerkt en worden er inmiddels afspraken gemaakt over de concrete uitvoering van ontwikkelde plannen. Ten tweede heeft het kabinet in 2023 de ambitie voor 2030 bijgesteld naar een CO₂ -reductie van 55% in plaats van 49%. Ten derde zijn we de afgelopen jaren op tal van maatschappelijke- en beleidskwesties gestuit die om een antwoord vragen; van energiearmoede tot netcongestie en van krapte op de arbeidsmarkt tot natuur-inclusief isoleren en de vraag wat nu energierechtvaardig is.

Deze ontwikkelingen waren voor VNG aanleiding om de meest urgente opgaven voor gemeenten op te nemen in een interactieve Klimaatakkoord-routekaart en daaraan de volgende randvoorwaarden te koppelen:

- het speelveld en de uitvoeringskracht voor de gemeente is op orde en blijft behouden;
- de toegang tot energie blijft haalbaar, betaalbaar en rechtvaardig;
- we doen het samen en in vertrouwen;
- we houden koers richting 2050.

Naast het volgen van de VNG routekaart, zijn in het huidige raadsprogramma (2022-2026) de uitgangspunten beschreven waarop Oldenzaal een bijdrage levert aan de energietransitie:

- Een realistische (regionale) bijdrage leveren aan de doelen van het Nationaal Klimaatakkoord.
- Energiebesparing voor heel Oldenzaal.
- Inwoners en bedrijven doen mee.

We werken samen met inwoners, bedrijven, belanghebbenden in de regio

De energietransitie gaat over energie besparen, opwek van hernieuwbare elektriciteit, duurzame warmtevoorzieningen en duurzame mobiliteit. Dit kan Oldenzaal niet alleen; om invulling te geven aan deze transitie werken wij in regionaal verband samen met de 14 Twentse gemeenten en zijn gezamenlijke ambities vastgelegd in de Regionale Energiestrategie (RES). Daarnaast werken we in de sub-regio Noordoost Twente (NOT) samen aan regionale verduurzaming. Ook voor de warmtetransitie sluiten wij aan bij lokale en regionale initiatieven om beschikbare warmtebronnen op het juiste moment aan de (lokale) vraag te kunnen koppelen.

We benutten zoveel mogelijk koppelkansen

De drie pijlers in dit programma (Gebouwde omgeving, Elektriciteit en Mobiliteit) staan niet los van de ontwikkelingen binnen de transitiepaden Industrie (Circulaire Economie) en Landbouw en landgebruik (Water & Klimaat). Een maatregel voor de opwek van hernieuwbare elektriciteit kan ook een positief effect hebben op klimaatadaptatie, biodiversiteit of circulaire economie. De koppelkansen tussen deze beleidsvelden, maar ook kansen in andere beleidsvelden willen wij optimaal benutten. Wij denken hierbij aan positieve effecten op werkgelegenheid, toename lokale bedrijvigheid, woningbouw en een gezond leefklimaat.

4. Gebouwde omgeving

Impact van klimaatverandering

Klimaatverandering is een belangrijke reden om duurzame vormen van warmtevoorziening te realiseren in de gebouwde omgeving. Maar er is meer. In Nederland zijn we sinds 19 april 2024 gestopt met het winnen van aardgas uit het Gronings gasveld. Daarnaast zijn we sinds eind 2022 in Europa gestopt met het importeren van Russisch aardgas. Tegelijkertijd willen we wel comfortabel wonen en een minder hoge energierekening. Deze transitie naar aardgasvrij wonen is een technische, financiële en bestuurlijke uitdaging. Maar het is ook een sociale opgave, want we moeten dit samen doen met inwoners, woningcoöperaties, bouwers en installateurs. Gezamenlijk de juiste afwegingen maken, gezamenlijk de mogelijke ingrepen in de wijk en in de huizen beoordelen en organiseren. Deze transitie slaagt alleen als iedereen mee kan doen. Daarvoor moeten de ingrepen betaalbaar zijn en blijven.

Transitievisie Warmte

De komende jaren zal de focus liggen op het aardgasvrij maken van wijken; een complexe uitdaging waar wij met een buurtgerichte aanpak invulling aan gaan geven. In de Transitievisie Warmte heeft de gemeenteraad in 2020 een beoogd tijdpad vastgelegd waarop wijken van het aardgas afgaan. Hierin is tevens een tijdpad opgenomen voor het opstellen van de hiervoor benodigde wijkuitvoeringsplannen. Op basis van de opgedane ervaringen met het wijkuitvoeringsplan voor de Thij zal er vanaf 2025 gewerkt worden vanuit een meer buurtgerichte aanpak. Door op een kleinschaliger niveau aan de slag te gaan met het aardgasvrij maken van wijken, gaan wij ervan uit dat wij zo zorgvuldig mogelijk per buurt reële en betaalbare warmtealternatieven met de hiervoor beschikbare infrastructuur in beeld kunnen brengen.

Op weg naar
energieneutraal
en aardgasvrij
wonen en
werken in 2050

De kracht van buurtgerichte aanpak

Elke wijk, buurt of straat heeft karakteristieken die van invloed zijn op de wijze waarop de opgaven binnen de energietransitie uitgevoerd kunnen worden. Ons doel is de omgeving vroegtijdig te betrekken bij de beoogde ontwikkelingen in de wijk of buurt waar de overstap naar “aardgasvrij maken” aan de orde is. Wij willen daarbij gebruik maken van de aanwezige kennis en creativiteit onder de inwoners om daaropvolgend te beoordelen welke gerichte ondersteuning noodzakelijk is.

Bij deze buurtgerichte aanpak betrekken wij, naast de inwoners, ook de netbeheerders, warmtebedrijven en aanbieders van verduurzamingspakketten om een toekomstgericht plan voor de desbetreffende buurt op te stellen. Dit is maatwerk en vraagt een zorgvuldige afweging van welke warmtebron het meest geschikt is. Onderzoek naar de mogelijkheden voor de inzet van bijvoorbeeld een warmtenet, groen gas, waterstof of een lokale warmtebron is onderdeel van het afwegingskader om te komen tot het definitieve uitvoeringsplan; waar mogelijk op wijkniveau en ook voor kleinschalige oplossingen op buurtniveau.

Energiebesparing

Met communicatie gericht op gedragsverandering en de inzet van financiële instrumenten voor individuele isolatie-oplossingen heeft de gemeente de afgelopen jaren een bijdrage geleverd aan het terugdringen van het energieverbruik. Daarnaast heeft de gemeente een online en mobiel energieloket waar inwoners terecht kunnen voor advies over het isoleren en verduurzamen van woningen. We zetten een gereedschapskist in met instrumenten en een stappenplan om het verduurzamen van woningen te versnellen. Zo bieden we een complete set van (financiële) regelingen en ondersteuning aan. We stimuleren onze inwoners om woningen te isoleren met onze isolatiesubsidie en een doe-het-zelf pakket. Energiearmoede proberen we te bestrijden met extra regelingen en energietoeslag. Energiecoaches en -adviseurs geven advies op maat aan iedere inwoner die hulp nodig heeft en onze subsidieadviseurs helpen met het financiële deel.

Daarnaast willen wij innovaties die geschikt zijn voor opschaling aanjagen en daar waar mogelijk woningeigenaren ertoe aan-zetten hierin te investeren. In onze communicatie benadrukken wij dan ook het perspectief dat een investering in een verduurzamings-maatregel zich via de besparing op de energierekening kan terugbetalen.

Wat gaan we doen tot aan 2030?

- **Herijken warmtevisie en ombouwen naar warmteprogramma**

Landelijke regelgeving vraagt om een herijking van de huidige Transitievisie Warmte. Deze visie moet worden omgezet naar een warmteprogramma en uiterlijk in december 2026 zijn vastgesteld. Hiervoor is informatie nodig over beschikbare bronnen zodat per wijk of buurt toekomstbestendige keuzes gemaakt kunnen worden over hoe de transitie naar aardgasvrij kan plaatsvinden. Een bronnenstudie en de beoogde uitvoering door middel van een buurtgerichte aanpak worden in aparte projecten opgepakt.

- **Bronnenstudie: welke warmtebron voor welke wijk**

Twente heeft als plattelandsregio veel dierlijke meststromen die benut kunnen worden voor de productie van biogas of groen gas. In Oldenzaal zijn bedrijven gevestigd die over waardevolle reststromen en industriële restwarmte beschikken die met de juiste technieken ingezet kunnen worden als lokale warmtebron. Al deze bronnen maken wij inzichtelijk in een regionale bronnenstudie. Zo kunnen we -op basis van de beschikbare lokale en bovenlokale warmtebronnen- in de periode tot aan 2030 vaststellen welke infrastructuur nodig is om deze bronnen toe te passen voor de warmtevoorziening in bestaande en nieuw te ontwikkelen wijken.

- **Van wijkuitvoeringsplan naar buurtgerichte aanpak**

Met een buurtgerichte aanpak willen wij de inwoners zo vroeg mogelijk betrekken bij planvorming om buurten aardgasvrij te maken. In het nieuw op te stellen warmteprogramma worden de kaders voor deze aanpak beschreven die moet leiden tot meer betrokkenheid en inbreng van inwoners.

“Aardgasvrij maken van woningen: een complexe uitdaging.”

- **Aansluiten bij initiatieven die ontstaan binnen de gemeente**

Lokale energie-initiatieven vragen steeds meer focus op het hele energiesysteem; hoe koppelen we opwek van warmte en elektriciteit aan opslag en laadinfra? Als gemeente zien wij voldoende mogelijkheden voor de doorontwikkeling van lokale energie-initiatieven en blijven wij ook de komende jaren daarin een aanjagende en verbindende rol vervullen. Daar waar specialistische kennis en/of financiële middelen noodzakelijk blijken voor de doorontwikkeling, zien wij het als onze taak om lokale stakeholders met de juiste partners in contact te brengen.

- **Individueel advies, nieuwe subsidies en regelingen**

Vanaf 2025 wordt het digitale energieloket uitgebreid met maatwerkadvies aan huis. Met een doelgroepgerichte aanpak worden inwoners geïnformeerd over nieuwe regelingen en subsidies en wordt ondersteuning geboden bij het aanvragen van subsidies.

5. Elektriciteit

Op weg naar een CO₂-vrij elektriciteitssysteem

Klimaatverandering vraagt om de ontwikkeling van een CO₂-vrij elektriciteitssysteem waarbij de bestaande fossiele bronnen voor de opwek van elektriciteit worden vervangen door hernieuwbare bronnen. Dat is al volop gaande: inwoners en bedrijven wekken hun eigen elektriciteit op met zonnepanelen en in 2024 zal het provinciaal vastgestelde windbeleid een bijdrage moeten gaan leveren aan de ontwikkeling van windenergieprojecten in de regio Twente.

Deze omslag naar de vraag naar hernieuwbare energie wordt urgenter, omdat elektrificatie in de mobiliteit, gebouwde omgeving en industrie toeneemt. Hiermee kunnen we gelijk stellen dat de transitie naar een CO₂-vrij elektriciteitssysteem een opgave is voor en van iedereen: burgers, netbeheerders, bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden. Samenwerken is dan ook cruciaal om deze transitie te realiseren en maatschappelijk draagvlak te behouden.

De opgave tot aan 2030 ligt met name bij de elektriciteitssector die moet voorzien in de levering van CO₂-vrije elektriciteit. De maatregelen en acties die nodig zijn voor het opschalen van het aandeel elektriciteit uit hernieuwbare bronnen zijn uitgewerkt in concrete afspraken voor het opwekken van elektriciteit door middel van ‘zon op land’ en ‘wind op land en zee’. Deze transitie vraagt wel om heldere spelregels voor de elektriciteitsmarkt. Tegelijkertijd ligt hier een flinke opgave voor overheden en netbeheerders zodat nieuwe bronnen van hernieuwbare elektriciteit tijdig, en met een zo beperkt mogelijk impact op de leefomgeving, worden ingepast. De betrouwbaarheid van het elektriciteitssysteem dient te allen tijde te worden geborgd; in zowel de transitieperiode als de periode na 2030 wanneer een groot deel van alle elektriciteit hernieuwbaar wordt opgewekt.

50% duurzame
opwek elektriciteit
in 2030, 100%
duurzame opwek in
2050

Regionale Energie Strategie (RES Twente)

Bij het voldoen aan de pijler ‘Elektriciteit’, en dan met name de opwek van duurzame energie, zijn we sterk afhankelijk van onze omliggende regio. We werken binnen deze pijler actief samen in én met gemeenten in Noordoost Twente en ook binnen de RES (Regionale Energie Strategie) Twente leveren wij onze bijdrage. In Nederland hebben we als doel om in 2030 met zon en wind op land 35 TWh aan elektriciteit op te wekken. Binnen de RES Twente hebben de partners een gezamenlijk doel van 1,5 TWh gesteld voor de opwek van elektriciteit op basis van wind- en zonne-energie. De gemeente Oldenzaal werkt samen met de gemeenten Dinkelland, Losser en Tubbergen om deze doelstelling te bereiken. In de RES Twente 1.0 is afgesproken dat deze gemeenten samen 225 GWh aan duurzame energie willen opwekken in 2030.

Ruimte voor nieuwe ontwikkelingen

Voor het aanjagen van nieuwe initiatieven willen we geen dichtgetimmerd plan: nieuwe innovaties en doorbraken in de komende jaren kunnen nieuwe inzichten, andere kosten en marktrijpe toepassingen brengen. We volgen deze ontwikkelingen om op het juiste moment toekomstbestendige keuzes te kunnen maken, waarbij we een beroep doen op de samenwerkingsbereidheid en flexibiliteit van alle betrokken stakeholders.

Wat gaan we doen tot aan 2030?

- **Doorontwikkeling RES 1.0 naar Energiestrategie Twente**

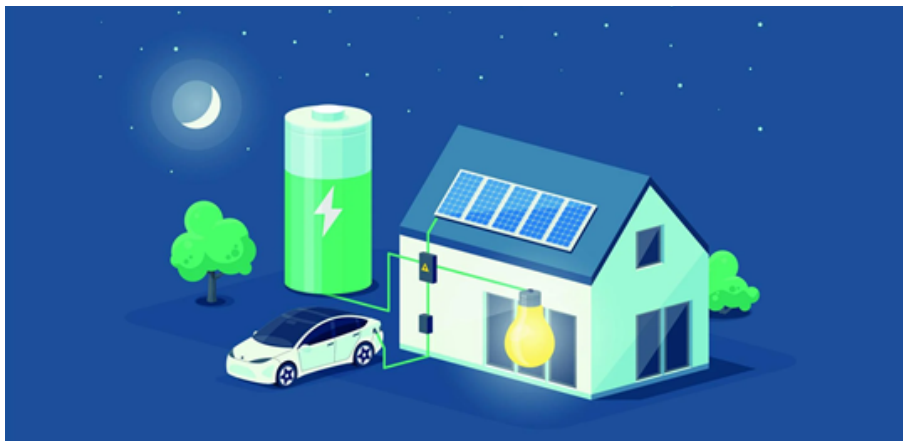
We blijven invulling geven aan het bod dat in de RES 1.0 is gedaan. Dit doen wij door nieuwe initiatieven op verschillende manieren te ondersteunen en binnen de samenwerking Energie van Noordoost Twente projecten op haalbaarheid te toetsen en/of te ontwikkelen. Daarnaast wordt in regionaal verband gewerkt aan een programmatische aanpak van de dossiers netcongestie, warmtetransitie en lokaal eigendom. De wijze waarop hier in regionaal zal worden samengewerkt wordt vastgelegd in de Energiestrategie Twente.

- **Stimuleren zon op dak**

Voor het stimuleren van zon op dak zijn voor woningeigenaren en bedrijven verschillende subsidie- en financieringsregelingen bij het Rijk, de provincie en de gemeente beschikbaar. Inwoners worden hiervan op de hoogte gehouden via het digitale en het mobiele (fysieke) energieloket.

Daarnaast gaan we onderzoeken op welke locaties in Oldenzaal zoninitiatieven met meervoudig ruimtegebruik ontwikkeld kunnen worden; zoals bijvoorbeeld zonnecarports.

Het MKB-ontzorgingsprogramma en het programma Slimme Oplossingen van de provincie worden actief bij ondernemers onder de aandacht gebracht. Deze programma's bieden ondersteuning aan ondernemers die hun bedrijfsvoering willen verduurzamen. In deze programma's is ook een haalbaarheidstoets voor zon op dak meegenomen.

- **Faciliteren lokale initiatieven**

De gemeente Oldenzaal blijft de komende jaren lokale initiatieven ondersteunen die een bijdrage leveren aan de energie- en warmtetransitie. De invulling hiervan is afhankelijk van de aard van het initiatief. Dit kan bijvoorbeeld praktisch door het delen van kennis of het verbinden met partijen die (projectmatige) ondersteuning bieden. Of we leveren een bijdrage aan de ontwikkeling van een innovatieve techniek in de vorm van cofinanciering.

- **Haalbaarheidsstudie energieopslag**

In 2025 heeft de gemeente een kansenkaart voor energieopslag beschikbaar en wordt samen met de netbeheerder en een aantal ondernemers een haalbaarheidsstudie uitgevoerd voor een lokale energie-hub. De gemeente wil met de uitkomsten van deze studie een eerste stap zetten naar het vaststellen van een lokaal toetsingskader voor nieuwe initiatieven waarin energieopslag is meegenomen.

“De betrouwbaarheid van het elektriciteitssysteem moet altijd geborgd zijn.”

- **Aanjagen van pilots en innovaties**

De netcongestie vraagt om een versnelde uitrol van innovaties. De gemeente wil initiatiefnemers ondersteunen om nieuwe technieken in pilotvorm op haalbaarheid te onderzoeken zodat zo snel mogelijk kan worden opgeschaald.

- **Energieloket bedrijven**

In 2024 heeft er een inventarisatie plaatsgevonden bij een groot aantal ondernemers naar hulpvragen die zij hebben op het gebied van energiebesparing en verduurzaming. Met deze input wordt nu gewerkt aan een digitaal energieloket voor bedrijven waar ondernemers met specifieke vraagstukken persoonlijk geïnformeerd worden en/of naar de juiste instantie voor individueel advies worden doorverwezen.

6. Duurzame mobiliteit

Duurzame mobiliteit in Oldenzaal

Om invulling te geven aan de doelstellingen van het Nationaal Klimaatakkoord voor duurzame mobiliteit focust Oldenzaal zich op de volgende speerpunten:

- In 2050 zorgeloze en emissievrije mobiliteit voor iedereen.
- Uitstekende bereikbaarheid en toegankelijk voor iedereen jong, oud, arm, rijk, valide en minder valide.
- Betaalbare, veilige, comfortabele en gezonde mobiliteit.

Betalbare,
veilige,
comfortabele en
gezonde
mobiliteit

Dit doen we door zelf het goede voorbeeld te geven als gemeente en voorop te lopen in de transitie naar duurzame mobiliteit. Ook faciliteren we onze inwoners bij de overgang naar duurzaam vervoer. De ontwikkeling naar slimme, duurzame en compacte woon- en werkkernen is randvoorwaardelijk om een optimale doorstroom van mensen en goederen te kunnen borgen.

In Oldenzaal geven wij tevens invulling aan de afspraken die zijn vastgelegd in de Nationale Agenda Laadinfrastructuur. Die zijn vooral gericht op het versnellen van het proces en het vaststellen van basisvoorwaarden voor de uitrol van een publieke laadinfrastructuur voor elektrische auto's.

Integrale aanpak

Het bereiken van een volledig duurzaam mobiliteitssysteem in 2050 vereist ingrijpende systeemveranderingen en de inzet van een groot aantal CO₂-reducerende maatregelen. Er zijn nog flinke uitdagingen en onzekerheden met betrekking tot de kosten van bestaande en nieuwe oplossingsrichtingen, de acceptatie van deze innovaties, en de respons op beleidsmaatregelen.

Op het moment van schrijven is door de sectortafel Mobiliteit, die is samengesteld om invulling te geven aan de opgaven vanuit het Nationaal

Klimaatakkoord, geconcludeerd dat de bestuurlijke kaders ontoereikend zijn om het Nederlandse mobiliteitssysteem toekomstbestendig te maken. Een integrale aanpak is nodig waarbij de landelijke overheid de regie voert en regionale en lokale overheden ruimtelijke maatregelen inzetten op ruimte-efficiëntie en zero-emissie mobiliteit. Voor Oldenzaal betekent dit dat we mobiliteitsvraagstukken integraal beoordelen, zodat nieuwe ontwikkelingen een bijdrage leveren aan het behoud van een mooie, leefbare, goed ontsloten stad waarbij mobiliteit de schakel is tussen wonen, werken en vrije tijd.

“In 2050 is al het verkeer in Nederland emissieloos”

Kennis en kracht bundelen

Om het particuliere vervoer te verduurzamen werken we samen aan de plaatsing van (extra) publieke laadpalen. Om invulling te geven aan de Nationale Agenda Laadinfrastructuur werken de provincies Gelderland en Overijssel samen als regio Oost-Nederland. Samen met gemeenten, netbeheerders en bedrijven wordt gewerkt aan een slim, dekkend en betrouwbaar laadnetwerk in de regio, dat meegroeit met het aantal elektrische voertuigen.

In 2030 rijden er naar verwachting bijna 2 miljoen elektrische auto's op de Nederlandse wegen: in 2050 is al het vervoer emissieloos. Ook voor particuliere laadpalen wordt regionaal naar oplossingen gekeken. Het is voor veel automobilisten niet mogelijk om op eigen terrein te parkeren, wat het opladen van een elektrische auto lastig maakt.

Een aantal gemeenten in Twente voert op dit moment proeven uit met de aanleg van kabelgoten, waarbij mensen in de publieke ruimte kunnen parkeren, terwijl ze gebruik maken van hun eigen laadpaal. De kabel wordt door middel van een goot door het trottoir gelegd, waardoor de obstakelvrije

ruimte blijft bestaan. Oldenzaal wacht de resultaten van deze proeven af om toekomstige aanvragen zorgvuldig te kunnen beoordelen en daar waar mogelijk de aanleg van kabelgoten te faciliteren.

De laadinfrastructuur voor de logistieke sector vraagt om een eigen aanpak. De eerste stap in Oost-Nederland begint met het in kaart brengen van de behoefte aan laadinfrastructuur voor bestelwagens en vrachtwagens op bedrijventerreinen in Gelderland en Overijssel. Dit laat zien welke laadinfrastructuur nodig is, of dit ook in het elektriciteitsnet past en hoeveel ruimte dit vraagt. Momenteel is het voor de logistieke sector nog niet aantrekkelijk om voertuigen die rijden op fossiele brandstoffen in te ruilen voor een elektrische variant. Voor nu is het nog te kostbaar en de actieradius is voor veel gebruikers niet toereikend.

Gemeentelijk wagenpark

Het gemeentelijk wagenpark ondergaat al een overgang van fossiel naar elektrisch rijden. De lichte voertuigen die aan vervanging toe zijn, worden vervangen door elektrische exemplaren. Het vervangen van zware voertuigen is nog niet aan de orde, mede vanwege de redenen die hiervoor al genoemd zijn. Wel wordt onderzocht op welke termijn vervanging haalbaar is. De verwachting is dat deze voertuigen voor 2030 nog niet vervangen zijn, maar dat hiervoor in 2050 wel emissieloze varianten beschikbaar zijn.

Verschuiving vervoermiddelen

Vooruitlopend op het emissieloos vervoer is het stimuleren van duurzame vervoersmiddelen van belang, zowel nu als in de toekomst. Dit kan zijn lopen, fietsen, OV of deelvervoer. Het lopen en fietsen binnen gemeentegrenzen hangt samen met verminderen van de verkeersdruk op het bestaande wegennetwerk; hierin kan een combinatie worden gemaakt.

Wat gaan we doen tot aan 2030?

- **Plaatsen strategische laadpalen en laadpalen op verzoek**

In 2023 heeft de gemeente Oldenzaal een integrale laadvisie opgesteld om tijdig een toegankelijke, betaalbare, betrouwbare en veilige laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen te realiseren. Momenteel zijn er circa 100 publieke en semipublieke laadpunten in de gemeente. In 2024 is gestart met de uitrol van publieke laadpunten om in de verwachte laadbehoefte tot aan 2030 te kunnen voorzien. Hierbij hebben wij gekozen voor een combinatie van vraag gestuurde plaatsing, waarbij inwoners en forenzen een aanvraag kunnen indienen voor een publiek laadpunt, en het proactief en strategisch plaatsen van nieuwe publieke laadpunten.

- **Onderzoeken laadinfrastructuur logistieke sector**

Een betrouwbare laadinfrastructuur is randvoorwaardelijk voor de logistieke sector om de overgang naar elektrisch vervoer te kunnen voortzetten. Een stabiele netaansluiting is daar een onderdeel van. De netcongestie in Oldenzaal belemmert op dit moment de verdere ontwikkeling van een grootschalige laadinfrastructuur. Daarom worden er nu verschillende scenario's uitgewerkt om de opslag van energie in batterijen te koppelen aan een laadinfrastructuur. De gemeente kan dit niet alleen en heeft hiervoor de expertise van een regionale kennispartner ingezet. In 2025 wordt een plan gepresenteerd, waarin vraag, aanbod en opslag op lokale schaal elkaar kunnen versterken.

- **Verduurzaming eigen wagenpark waar mogelijk**

In 2024 heeft de gemeente haar CO₂-footprint laten vaststellen, conform de kaders die vallen onder scope 1 en 2 van de CO₂ prestatieladder. De afgelopen jaren is al stevig ingezet op de verduurzaming van het wagenpark van de gemeente. Bij de dataverzameling is gebleken dat op dit moment het voor een aantal voertuigen en materieel nog niet mogelijk is over te gaan op een elektrische variant. Redenen voor het materieel liggen vooral op het ARBO-technische vlak en voor het wagenpark op de praktische haalbaarheid. In de maatregelen, die zijn opgesteld naar aanleiding van deze CO₂-footprint, is opgenomen dat de gemeente ook hier de actuele ontwikkelingen volgt en daar waar mogelijk zo snel mogelijk overgaat op duurzaam vervoer en materieel.

- **Stimuleren gebruik duurzame vervoersmiddelen**

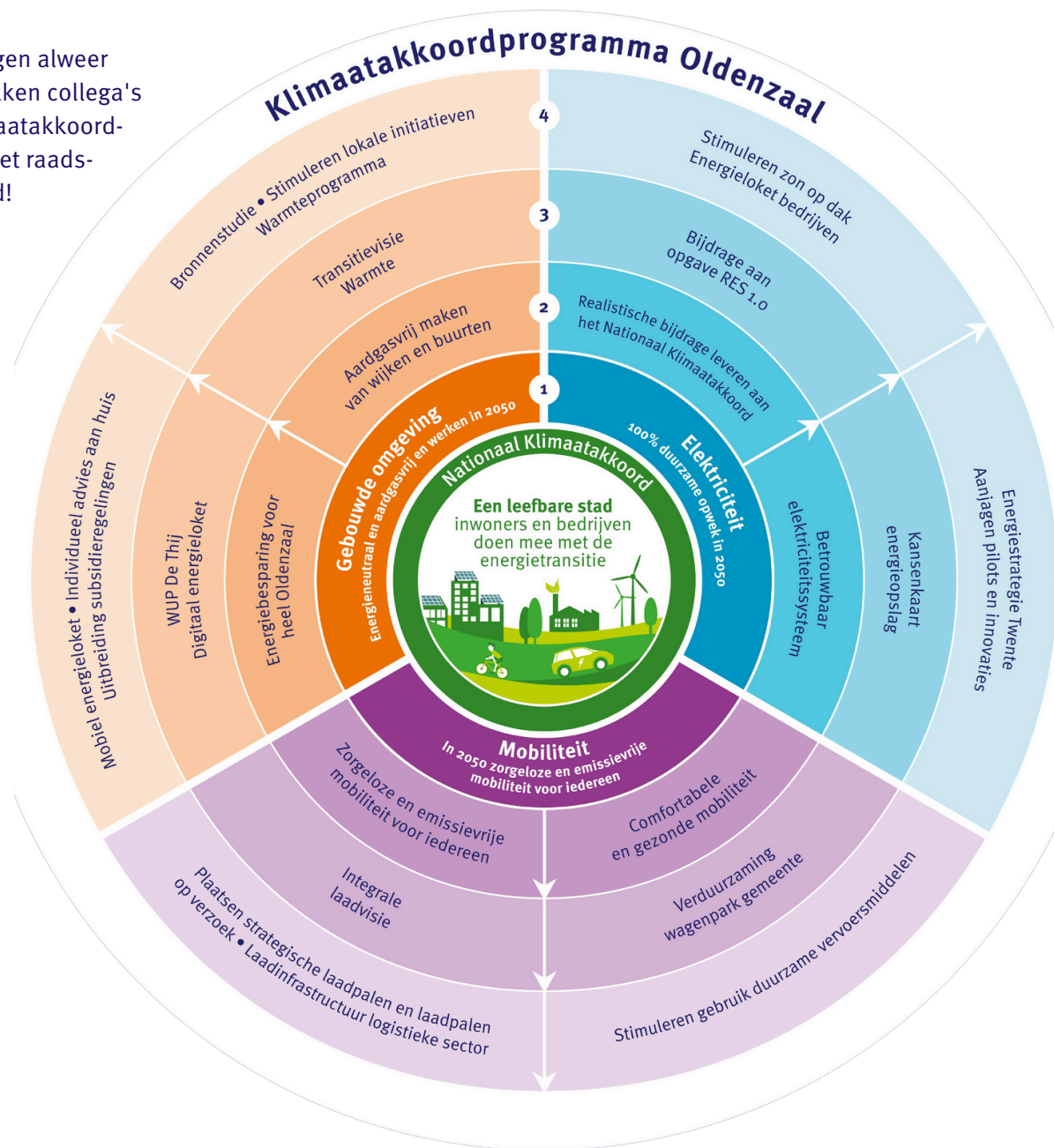
Als gemeente geven we het goede voorbeeld door de vervoersbewegingen van ons personeel te monitoren en het initiëren van acties om dit zo duurzaam mogelijk te doen. Inmiddels geldt er per 1 juli 2024 een wettelijke verplichting om de energiebron van het vervoer voor woonwerk- en zakelijke ritten te registreren. Met de data die we in 2024 hebben verzameld, gaan wij ervan uit dat wij voldoende input hebben om plannen te maken om alle vormen van duurzame mobiliteit bij onze medewerkers te stimuleren.

7. Tot slot

Veranderingen gaan snel. Keuzes van vandaag kunnen morgen alweer achterhaald zijn. Met dat gegeven hebben wij met de betrokken collega's gewerkt aan een zo'n actueel mogelijk programma. Dit Klimaataakkoord-programma sluit aan bij de ambities die zijn vastgelegd in het raads-programma. We gaan samen werken aan een duurzame stad!

- 1 Binnenste ring
Pijlers vanuit Nationaal Klimaataakkoord
- 2 Eerste ring
Actielijnen vanuit raadsprogramma
- 3 Tweede ring
Gerealiseerd tussen 2022-2025
- 4 Buitenste ring
Acties voor 2025-2030

8. Begrippen en bronnenlijst

Uitleg over afkortingen en begrippen

Energiesysteem:	de verbinding tussen vraag en aanbod (opwek en gebruik) en transport en opslag van verschillende energievormen)
GWh:	gigawatt per uur (1 GWh = 1.000.000 kWh)
TWh:	terrawatt per uur (1TWh = 1.000.000.000 kWh)*
NOT:	Noordoost Twente
RES:	Regionale Energie Strategie
VNG:	Vereniging Nederlandse Gemeenten
Wind op land:	windmolens op land
Wind op zee:	windmolens op zee
Zon op land:	zonneparken- of velden op land

Bronnen:

- Transitievisie Warmte
- Zonbeleid Oldenzaal
- Integrale Laadvisie Oldenzaal
- Participatieplan Oldenzaal

te vinden op oldenzaal.nl/visies-en-beleidsregels

* Het elektriciteitsverbruik van een gemiddeld huishouden met 2 volwassenen en 2 kinderen bedraagt 4500 Kwh per jaar.

Colofon

Uitgever

Gemeente Oldenzaal

Auteur

Linda Rutgers

Concept & Creatie

Daisy Oosterbaan, Marije van der Veen

Inhoudelijke bijdrage

Bart Loos, Christian Breukers, Rogier Scholten

Druk

Eerste druk

Contactgegevens

gemeente Oldenzaal

Ganzenmarkt 1

7571 CD Oldenzaal

info@oldenzaal.nl

(05 41) 58 81 11

Copyright

Als u iets wilt gebruiken van dit document, dan graag eerst contact opnemen met de gemeente Oldenzaal.